

Avaluació de l'impacte social del Servei d'Assistent Personal de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

BCN

**AVALUACIÓ DE L'IMPACTE SOCIAL
DEL SERVEI D'ASSISTENT PERSONAL
DE L'INSTITUT MUNICIPAL DE PERSONES
AMB DISCAPACITAT**

Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports
Àngel Miret, gerent

Institut Municipal de Persones amb Discapacitat
Ester Capella, gerent
Ramon Lamiel, gerent

EQUIP DE TREBALL

Direcció i execució
Antares Consulting

Coordinació, seguiment i validació
Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD)
Rosario Borda
Laura Trujillo
Antoni Gener

Entitats
Oficina de Vida Independent (OVI)
Fundació ECOM
Fundació Pere Mitjans

Edició:
Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports
Ajuntament de Barcelona

Coordinació de l'edició:
Departament de Recerca i Coneixement. Direcció d'Estratègia i Innovació

Assessorament lingüístic:
Coral Romà

Disseny gràfic i maquetació:
Jordi Salvany

Impressió:
Vanguard Gràfic SA

Tiratge: 400 exemplars

Xavier Trias
Alcalde de Barcelona

Barcelona és una ciutat pionera i capdavantera en l'impuls de polítiques per millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat. Sensible a les necessitats d'aquest col·lectiu, l'Ajuntament ha incorporat com a propi l'objectiu de promoure l'autonomia personal i la vida independent de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

Una mostra d'aquest compromís municipal ha estat el desplegament d'un servei pioner i innovador, el Servei Municipal d'Assistent Personal, que representa una alternativa a les situacions de dependència i que permet a la persona usuària decidir quan, com i on farà ús de l'assistent personal.

Després d'aquests primers anys de funcionament, hem considerat convenient reflexionar sobre l'esforç que suposa dur a terme aquesta política i avaluar-ne l'impacte social.

Desitjo que trobeu reflectit en aquest estudi el valor positiu que suposa l'atenció personal, el valor econòmic que aporta a la ciutat i el nostre compromís per continuar promouent l'autonomia de les persones amb discapacitat de Barcelona.

Irma Rognoni

Regidora de Família, Infància, Usos del Temps i Discapacitats
i presidenta de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

L'entrada en vigor de la Convenció Internacional de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat ha comportat un veritable canvi en la manera d'entendre la discapacitat. La Convenció no només obliga a canviar la normativa que la contradia, sinó que també aporta una nova definició de les persones amb discapacitat: més enllà de ser considerades com a destinatàries d'atenció i protecció social, cal considerar les persones amb discapacitat com a plens subjectes de dret, membres reconeguts de la comunitat que prenen decisions que afecten les seves vides.

En aplicació d'aquesta nova perspectiva, el Programa d'Actuació Municipal 2012-2015 recull l'objectiu de ciutat d'impulsar «l'autonomia i independència de les persones amb discapacitat» i aposta per la consolidació del Servei Municipal d'Assistent Personal. Aquest servei esdevé un element innovador dins la cartera de serveis socials de la ciutat: emfatitza la capacitat de les persones amb discapacitat de conduir *i sentir-se lliures per escollir* els seus projectes de vida i les fa coresponsables de l'atenció que reben.

A més d'impulsar nous serveis adequats a les necessitats de les persones usuàries, l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat vol ser també un motor d'excel·lència i ara us presenta una anàlisi rigorosa de l'impacte d'aquesta nova manera de treballar sobre la població atesa i el seu entorn. En aquest estudi s'avalua el benefici social i econòmic que ha generat la inversió en el Servei Municipal d'Assistent Personal, que possibilita la vida independent de les persones amb discapacitat. Les conclusions del treball ens confirmen la idoneïtat d'aquesta línia de treball, coherent amb la Convenció i que contribueix d'una manera rendible i sostenible a construir una ciutat per a totes les persones.

5

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Avaluació de
l'impacte social
del Servei d'Assistent
Personal de
l'Institut Municipal
de Persones amb
Discapacitat

ÍNDIX

1.	Introducció i objectiu de l'anàlisi	9
2.	Descripció del Servei d'Assistent Personal	11
2.1.	Descripció general del Servei	11
2.2.	Situació actual del Servei	12
3.	Desenvolupament metodològic	14
4.	Abast de l'anàlisi i identificació dels agents d'interès	16
5.	Mapa d'impacte	18
5.1.	Identificació de la inversió i dels resultats	18
5.2.	Identificació dels canvis	20
5.3.	Mesura dels canvis	24
5.4.	Quantificació de l'impacte social	30
5.5.	Càlcul de l'SROI	34
6.	Conclusions	36
7.	Annex	40
7.1.	Detall dels valors i càlculs	40

1. INTRODUCCIÓ I OBJECTIU DE L'ANÀLISI

El Servei d'Assistent Personal sorgeix com a resultat de la nova perspectiva de foment de l'autonomia de les persones amb discapacitat, orientada a impulsar el dret a la igualtat d'oportunitats en l'exercici dels drets i els deures i en la promoció de la vida independent, així com en la participació i la integració en l'àmbit social.

El Servei d'Assistent Personal vol ser la resposta de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD) a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, aprovada el 2006. La Convenció va suposar un punt d'inflexió en el reconeixement i l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat. Va assumir el fenomen de la discapacitat com una qüestió de drets humans i va preveure les mesures tant de no-discriminació com d'acció positiva que els Estats han d'implantar per garantir els drets d'aquest col·lectiu en igualtat de condicions amb les altres persones.

El Servei d'Assistent Personal es remunta a la posada en marxa d'un projecte pilot el 2006 amb el nom de «Per a l'autonomia personal i la vida independent», adreçat a persones amb discapacitat física. Aquest programa neix com a alternativa per a les persones amb discapacitat que no desitgen viure en institucions residencials ni dependre de les famílies i per a les quals la figura de l'assistent personal esdevé una opció que els permet disposar de la independència i l'autonomia desitjades.

En el marc d'aquest programa, cinc anys després es va iniciar el **Servei Municipal d'Assistent Personal** de l'Ajuntament de Barcelona, impulsat i gestionat per l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat, per donar aquest servei a les persones amb discapacitat que volen i poden viure d'una manera independent, i que és el projecte que analitza el present estudi.

L'element clau del projecte és el paper decisor de la persona usuària en l'ús i el

funcionament del Servei, ja que és ella qui decideix quan, com i en quines activitats de la seva vida farà ús de l'assistent personal.

L'any 2012 s'ha continuat avançant en la línia de potenciar la independència i l'autonomia de les persones amb discapacitat amb un projecte de reconversió de les llars residència de la Vila Olímpica en projectes de vida independent, és a dir, en habitatges amb dret d'ús i habitació, i amb serveis d'assistent personal.

L'anàlisi s'ha dut a terme mitjançant una metodologia innovadora i contrastada internacionalment que calcula el retorn social de la inversió, l'SROI (*social return on investment*). L'SROI és una metodologia d'avaluació

d'impacte social que es concreta en una ràtio que compara el valor que genera una iniciativa i la inversió necessària per assolir aquest impacte. Per exemple, una ràtio de 3:1 indica que per cada 1 euro d'inversió se'n creen 3 de valor social.

Aquesta metodologia, nascuda el 1990 a San Francisco, Califòrnia, és útil tant per a les entitats finançadores com per a les entitats prestadores de serveis, atès que ajuda a entendre i comunicar el valor social creat per una iniciativa o activitat. Es converteix en una eina de planificació estratègica en tant que ajuda a dirigir els recursos vers les activitats de més impacte social.

De forma esquemàtica, per fer una anàlisi SROI hem de conèixer la situació de partida i formular indicadors per descriure com ha canviat aquesta situació de partida i, sempre que sigui possible, fer servir valors monetaris que en permetin la quantificació.

L'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD) té l'objectiu d'avaluar l'impacte social del Servei d'Assistent Personal per consolidar-lo dins de la cartera de serveis socials per a persones amb discapacitat, per tal que esdevingui un dret efectiu per a tota la ciutadania.

En l'entorn econòmic i social que estem vivint és clau impulsar maneres noves i millors de demostrar l'impacte social i financer dels programes.

2. DESCRIPCIÓ DEL SERVEI D'ASSISTENT PERSONAL

2.1. Descripció general del Servei

El Servei d'Assistent Personal parteix de la idea de promoure la vida independent de les persones amb discapacitat, i per tant, la figura de l'assistent personal esdevé un suport per tal que aquestes persones puguin dur a terme el seu projecte vital de vida. En definitiva, la figura de l'assistent personal possibilita a les persones amb discapacitat i necessitat d'una tercera persona la realització d'activitats que farien en absència de les limitacions funcionals, donant-los el màxim d'autonomia i independència.

L'element clau del projecte és el **paper decisor de la persona usuària** en l'ús i el funcionament del Servei, ja que és ella qui decideix quan, com i en quines activitats de la seva vida farà ús de l'assistent personal. La persona usuària també té poder de decisió sobre la persona que desenvoluparà el paper d'assistent personal.

El Servei d'Assistent Personal té com a **objectius específics** els següents:

1. Facilitar l'autonomia personal, l'exercici de l'autodeterminació i la presa de decisions de les persones usuàries.
2. Prevenir i/o compensar la pèrdua d'autonomia personal donant suport per realitzar les activitats de la vida diària (AVD) i/o mantenir l'entorn domèstic en condicions adequades d'habitabilitat.
3. Donar suport en activitats de caràcter laboral, formatiu, de relació social, culturals i de participació en la vida associativa.
4. Possibilitar que les persones i famílies puguin romandre en el seu domicili i en el seu entorn habitual evitant així l'ingrés en institucions residencials.
5. Reduir la càrrega que es produeix en l'entorn familiar per l'atenció de la persona amb discapacitat.

Amb els objectius esmentats, el Servei d'Assistent Personal es concep com un servei flexible i completament adaptat a les necessitats de la persona usuària. Com a conseqüència, **les funcions de l'assistent personal** són molt diverses

i es poden desenvolupar en qualsevol àmbit de vida de la persona. En tot cas, les accions estan relacionades amb la higiene personal, l'alimentació, les relacions socials, la família, l'educació, la formació, el treball, la participació ciutadana, el lleure o d'altres. És essencial tenir present que en la realització de totes aquestes funcions l'assistent no és qui desenvolupa l'acció sinó que serveix de suport perquè la persona usuària la dugui a terme. En cas que es tracti d'activitats que la persona usuària no pugui dur a terme a causa de la seva discapacitat, l'assistent en serà l'executor, amb el consentiment i les indicacions de la persona usuària sobre com desenvolupar l'activitat.

El Servei d'Assistent Personal de l'IMD s'adreça principalment a les persones que compleixin les condicions següents:

1. Tenir entre 16 i 64 anys d'edat.
2. Estar valorada amb un grau de dependència II o III (segons la Llei 39/2006).
3. Tenir reconeguda una discapacitat per causa física o sordceguesa.¹
4. Estar empadronada a la ciutat de Barcelona.

¹. Tot i que el Servei es contempla per a persones amb algun d'aquests dos tipus de discapacitat, actualment totes les persones usuàries tenen una discapacitat física.

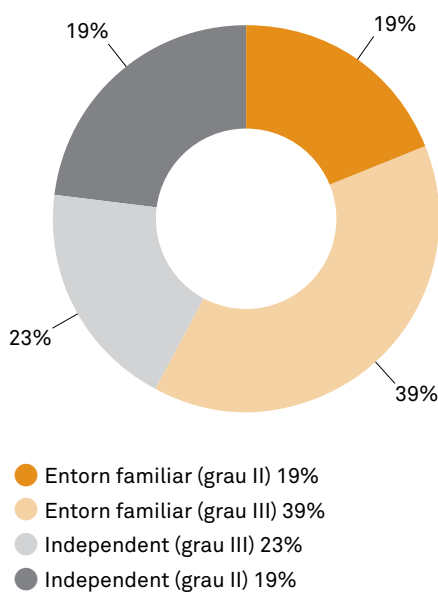
2.2. Situació actual del Servei

Actualment el Servei està gestionat per l'IMD i el presten 6 entitats: tres entitats sense afany de lucre (l'Oficina de Vida Independent –OVI–, la Fundació ECOM i la Fundació Pere Mitjans) i tres empreses (Asisted, Barna Asistent i Dependèntia).

Durant el període d'estudi (del setembre del 2011 al setembre del 2012, ambdós mesos inclosos) han rebut el Servei d'Assistent Personal 31 persones usuàries^{II} amb una discapacitat física d'entre el 63% i el 100%. D'aquestes, 19 (el 65% del total) tenen el grau III de dependència i les 12 restants (el 35%) el grau II.

Pel que fa a la situació convivencial de la persona usuària, 18 (el 58%) viuen en entorn familiar (amb pares, germans, parella, família o fills), mentre que la resta ho fan de manera independent (compartint un pis social o en un pis independent).

Gràfic 1. Distribució de les persones usuàries segons la situació convivencial i el grau de dependència

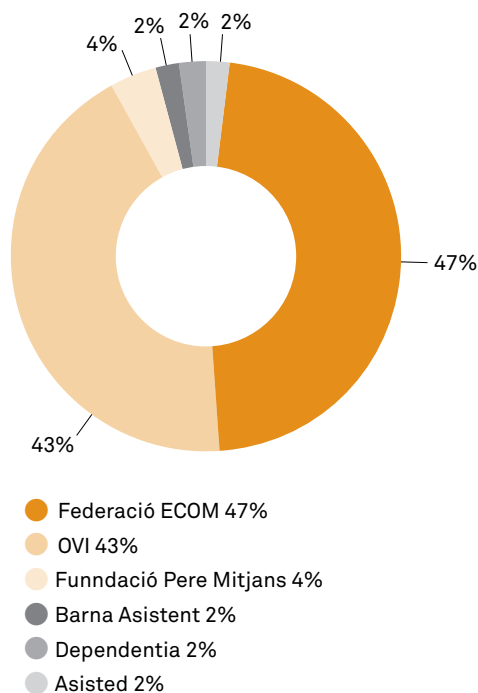
Font: IMD (Ajuntament de Barcelona).

El nombre total d'hores de servei prestades durant el període d'estudi ha estat de 62.273 (75% a persones usuàries amb grau III de dependència i el 25% restant

a persones usuàries amb grau II), cosa que representa una mitjana de 154 hores/mensuals per persona usuària. Tot i això, la variabilitat en el nombre d'hores que perceben les persones usuàries és elevada, amb un màxim de 493 hores/mes i un mínim de 9 hores/mes.^{III}

Pràcticament la totalitat de la prestació del servei (més del 90% de les hores prestades) es concentra en la Fundació ECOM (47%) i l'OVI (43%). La Fundació Pere Mitjans concentra el 4% d'hores del Servei i la resta d'hores es distribueixen a parts iguals entre tres empreses.

Gràfic 2. Distribució del nombre d'hores per empresa

Font: IMD (Ajuntament de Barcelona).

II. Una persona usuària va abandonar el Servei perquè va tornar al seu país d'origen i una altra va morir durant el període d'estudi.

III. Càlculs realitzats considerant únicament les persones usuàries que han rebut el servei durant la totalitat del període considerat.

El procés habitual d'accés al Servei, tal i com il·lustra el fluxograma següent, és en primera instància la petició formal de la persona usuària (ja sigui individualment o a través d'alguna entitat o associació), mitjançant la presentació d'una fitxa de derivació que recull les dades principals de la persona que demanda el servei (nom, data de naixement, DNI, grau de discapacitat, valoració de dependència i dades de contacte). Seguidament, l'Ajuntament rep la fitxa i comprova que aquesta persona compleix els requisits necessaris d'admissió al Servei. Si és apta per rebre el servei, es concertarà una entrevista amb ella. A continuació la persona usuària i l'IMD concreten les hores de servei que calen, així com les activitats més importants que durà a terme l'assistent personal, en un document formal anomenat Pla d'Activitats. Així mateix, la persona usuària ha de signar una renúncia al Pla Individual d'Atenció (PIA), ja que el Servei és incompatible amb qualsevol ajuda de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones amb dependència (LAPAD).

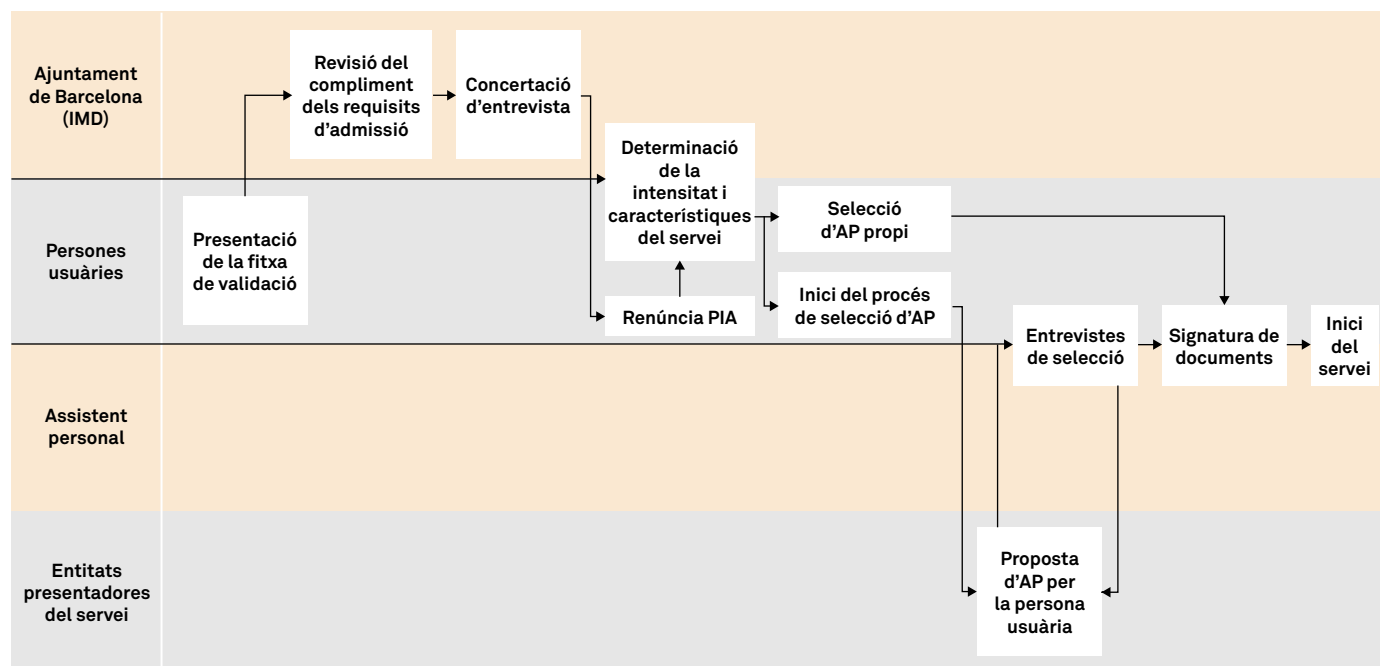
La persona usuària triarà l'assistent personal que desitja. Podrà proposar la contractació de l'assistent personal, si ja en té un, o, en cas que no en tingui, les empreses podran proposar-li assistents personals de les seves bosses de treball. En aquest cas, persona usuària i assistent personal realitzaran entrevistes de selecció (es fa una mitjana de 3 entrevistes) per tal que la persona beneficiària decideixi si es fa la contractació o bé si cal buscar més candidats. Un cop la persona usuària ha triat l'assistent personal se signen els documents de contractació i s'inicia la prestació del servei.

13

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Avaluació de
l'impacte social
del Servei d'Assistent
Personal de
l'Institut Municipal
de Persones amb
Discapacitat

Fluxograma del programa

3. DESENVOLUPAMENT METODOLÒGIC

El projecte se centra en l'anàlisi del retorn social de la inversió que genera el Servei d'Assistent Personal de l'IMD a la ciutat de Barcelona.

El projecte aplica la metodologia SROI (*social return on investment*), que permet concretar el valor social —mesurat en euros— que genera la inversió realitzada per dur a terme una acció.

Es desenvolupa a partir d'una anàlisi tradicional de cost-benefici i es concreta en un coeficient que s'obté en comparar el valor generat per una iniciativa i la inversió necessària per realitzar-la i assolir l'impacte.

L'esquema següent il·lustra la metodologia per a calcular aquest coeficient.

El procés de càlcul implica la comprensió, la mesura i la comunicació dels valors socials, mediambientals i econòmics

creats per una acció determinada, i s'agrupa en cinc fases diferents:

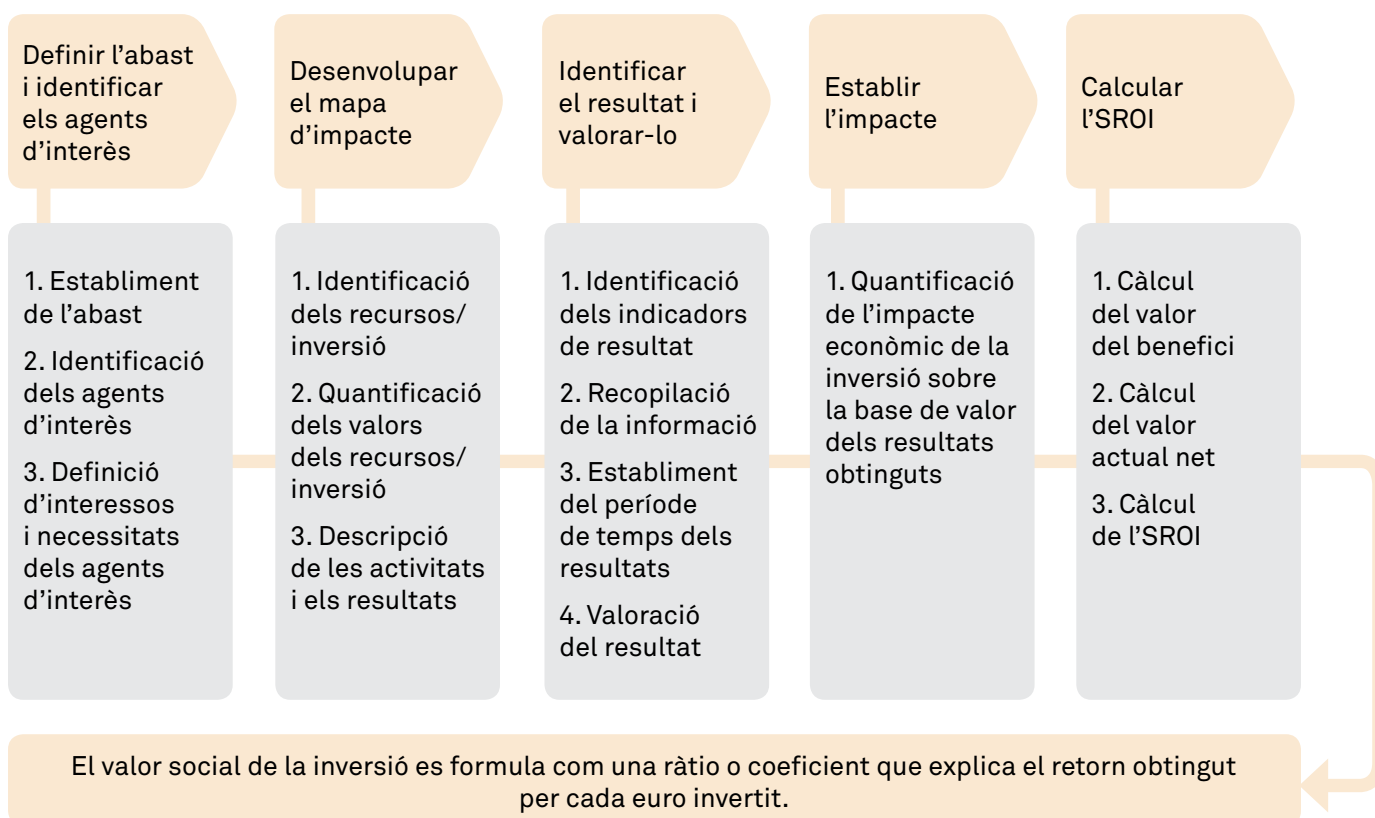
Fase 1. Identificació de la inversió (*inputs*) i dels resultats (*outputs*):

- S'han identificat els diferents grups d'interès involucrats en l'acció (*stakeholders*), concretant, per a cadascun d'ells, la participació en el servei. En el nostre Servei, per exemple, són agents d'interès: el mateix IMD, les persones amb discapacitat i els seus cuidadors familiars, les empreses que proveeixen els o les assistents personals i les Administracions públiques.
- Per a cadascun dels agents d'interès, s'ha identificat i quantificat els recursos necessaris / la inversió realitzada (els *inputs*), és a dir, l'aportació al Servei, detallant-ne el resultat obtingut. Són les aportacions econòmiques, el personal humà, l'equip que s'ha fet servir, etc. La suma de la inversió que aporta cada agent d'inte-

14

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Avaluació de
l'impacte social
del Servei d'Assistent
Personal de
l'Institut Municipal
de Persones amb
Discapacitat

rès resulta en la inversió total, és a dir, la inversió realitzada (mesurada en euros) en el Servei en un període determinat.

- S'han descrit els resultats (els *outputs*), que corresponen al conjunt d'activitats i accions dutes a terme pel Servei gràcies a la inversió realitzada: el nombre de persones amb discapacitat que tenen assistent personal, el nombre d'assistents personals, el nombre d'empreses contractants, la formació realitzada, etc.

Fase 2.

Identificació dels canvis (*outcomes*):

- Una vegada concretat el valor econòmic que aporta cada agent d'interès, s'han identificat els *outcomes* per a cadascun, és a dir, quins canvis (centrats en canvis socials i econòmics) han aconseguit les activitats del Servei. En el nostre Servei, si l'objectiu és aconseguir l'autonomia personal de la persona amb discapacitat, el canvi serà quantes persones amb discapacitat amb assistent personal manifesten que han millorat la seva autonomia personal.

En aquest punt és important destacar que alguns d'aquests canvis són difícilment mesurables per manca d'informació o perquè requereixen estudis ad hoc.

Fase 3.

Mesura dels canvis:

- Per a cada canvi identificat s'han formulat indicadors per descriure l'impacte aconseguit i s'han quantificat les unitats de canvi aconseguides i la seva durada temporal. Es detalla l'aproximació financera (*financial proxy*) per als indicadors identificats, que permet quantificar amb un valor monetari els canvis aconseguits.

Fase 4.

Mesura de l'impacte social:

- Els impactes són els resultats atribuïbles directament a l'organització. Per arribar a l'impacte s'han depurat els *outcomes* (canvis) restant-ne allò que no ha estat produït pel Servei, mitjançant tres correctors:

1. *Deadweight* (pes mort): reflecteix si els canvis s'haurien pogut aconseguir sense l'acció que ha dut a terme el Servei. És a dir, en quina mesura els canvis s'haurien aconseguit sense el Servei d'Assistent Personal (per exemple, un cert nombre de treballadors de les empreses podrien haver millorat la seva capacitat per prestar serveis relacionats amb l'assistència personal rebent formació gratuïtament, per exemple a través de cursos de formació ocupacional).

2. *Attribution* (atribució): proporció dels resultats que no poden atribuir-se directament al Servei d'Assistent Personal o que són compartits amb altres agents o intervencions (per exemple, el fet que les persones usuàries tinguin més autonomia i millor qualitat de vida no depèn exclusivament del Servei, sinó que pot ser per la disponibilitat d'altres serveis o altres situacions que l'ajudin a desenvolupar la seva vida diària, elements que també contribuirien a aquest canvi).

3. *Drop off* (deteriorament): depreciació dels canvis com a conseqüència d'una variació, modificació o canvi en el temps. Per exemple, el coneixement que tenen els assistents personals pel fet de prestar el Servei perdura en el temps però es va perdent amb el pas del temps, ja sigui perquè no s'actualitza, ja sigui perquè els treballadors no l'apliquen.

Fase 5.

Càlcul de l'SROI:

- S'ha formulat el coeficient de valor sobre la base dels resultats obtinguts de la relació valor net de la inversió / valor net dels impactes, aplicant-hi la taxa de descompte que es defineix com el cost d'oportunitat del capital invertit en el Servei.

- Tot i que el Servei es du a terme a Catalunya, s'ha pres com a referència una taxa de descompte del 3,5% que és la ràtio que es fa servir en els projectes d'avaluació del Regne Unit i és la taxa utilitzada en la majoria d'avaluacions fetes a Europa. El motiu principal és la dificultat d'estimar aquesta taxa en la situació financera actual a la Unió Europea.

4. ABAST DE L'ANÀLISI I IDENTIFICACIÓ DELS AGENTS D'INTERÈS

Com s'ha comentat anteriorment, el present anàlisi d'impacte se centra en el Servei d'Assistent Personal, inclòs en el projecte «Per a l'autonomia personal i la vida independent»; per tant, exclou altres serveis del projecte, com ara la reconversió de les llars residència de l'IMD situades a la Vila Olímpica en pisos per a persones amb assistent personal.

El període d'estudi de l'anàlisi va del mes de setembre del 2011 al mes de setembre del 2012 (ambdós inclosos; per tant, tretze mesos).

En relació amb els agents d'interès, se n'han identificat cinc amb implicació directa en el Servei:

1. L'Ajuntament de Barcelona, concretament l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD).
2. Les empreses proveïdores del servei (OVI, Fundació ECOM, Fundació Pere Mitjans, Dependència, Barna Asistent i Asisted) i els assistents personals contractats.
3. Les persones usuàries.
4. L'entorn cuidador (familiar) de les persones usuàries.

5. L'Administració pública catalana (en conjunt).

A més, s'ha considerat l'Administració general de l'Estat com un agent que hi està implicat de manera indirecta, en tant que la prestació del servei li reporta uns ingressos, procedents, d'una banda, de la recaptació de les taxes generades per l'activitat del Servei d'Assistent Personal i, de l'altra, de l'estalvi que li genera en concepte de prestacions d'atur el fet que el Servei permeti la contractació de persones.

Els resultats de l'impacte social i econòmic que genera el Servei es presenten desagregats segons si s'hi inclou o no l'Administració general de l'Estat com a agent implicat.

A la taula 1 es recull la justificació de la incorporació de cadascun dels agents a l'anàlisi i com hi ha participat. Aquests agents poden proporcionar recursos al Servei i/o ser perceptors del canvi social que genera.

Taula 1. Agents d'interès del Servei d'Assistent Personal (stakeholders)

Agents d'interès	Justificació de la seva incorporació a l'anàlisi	Participació en el present anàlisi
Implicació directa en el Servei d'Assistent Personal		
Ajuntament de Barcelona - Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD)	L'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD) és el responsable de la promoció i gestió del projecte per tal de potenciar l'autonomia personal i la independència de les persones amb discapacitat. L'IMD gestiona les peticions de les persones usuàries per rebre el servei, posant-los en contacte amb les empreses proveïdores, gestionant el pagament del servei i controlant-ne la qualitat.	L'Ajuntament ha estat el promotor de l'anàlisi, n'ha canalitzat la informació i ha fet una supervisió continuada de l'evolució de l'estudi.
Empreses proveïdores i assistents personals	Són les responsables de la prestació directa del servei a través dels seus professionals, contractats directament per a la prestació del servei (assistents personals).	L'OVI i la Fundació ECOM (que representen la prestació de més del 90% del servei) hi han participat mitjançant entrevistes personals i contactes telefònics. Així mateix, han aportat informació de detall per a la realització de l'anàlisi. La informació de la Fundació Pere Mitjans ha estat proporcionada pel mateix IMD. Les tres empreses (Dependentia, Barna Assistent i Asisted) no s'han incorporat a l'anàlisi pel poc pes que representen en la prestació total del Servei i per la dificultat d'obtenir la informació necessària.
Persones usuàries	Són les principals beneficiàries del servei.	L'anàlisi recull els canvis que el Servei d'Assistent Personal representa tant per a les persones usuàries com per al seu entorn cuidador, a través d'entrevistes personals amb usuaris i usuàries del Servei i dels resultats d'enquestes de satisfacció fetes durant el període d'estudi (2011-2012).
Entorn cuidador (familiar)	El servei representa un suport emocional i de descàrrega d'atenció per a les famílies que tenen al seu càrrec persones amb discapacitat i en situació de dependència.	
Administració pública catalana	El Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya aporta recursos econòmics al Servei mitjançant el contracte programa amb l'Ajuntament. El Servei d'Assistent Personal estalvia despesa pública ja que redueix el consum d'altres recursos socials i sanitaris.	No ha intervingut directament en l'anàlisi, sinó a través de l'Ajuntament de Barcelona, que és qui ha aportat la informació.
Administració general de l'Estat	L'Administració general de l'Estat rep els ingressos generats per les cotitzacions a la Seguretat Social, la recaptació de l'IRPF de les organitzacions proveïdores del Servei i dels seus treballadors. Alhora, s'estalvia despeses com a conseqüència de la reducció del consum de prestacions d'atur	No ha intervingut directament en l'anàlisi.

5. MAPA D'IMPACTE

5.1. Identificació de la inversió i dels resultats

Una vegada identificats els agents d'interès, es concreta i es valora la inversió que aporta cadascun al Servei i els resultats que es generen.

Les inversions són les contribucions, els recursos, que s'aporten al Servei. L'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya (Departament de Benestar Social i Família), en el marc del contracte programa, han aportat durant el període d'anàlisi uns recursos econòmics de 834.649,42 €, que es desglossen de la manera següent:

- L'IMD hi ha aportat 331.605,00 € en recursos econòmics i 25.857,73 € en treball de recursos humans necessaris per a la gestió integral del programa (una coordinadora, un tècnic i dues persones per a la gestió administrativa del Servei).^{IV}
- El Departament de Benestar Social i Família hi ha aportat 477.188,69 € en recursos econòmics a través del contracte programa amb l'Ajuntament de Barcelona.

Les organitzacions proveïdores del Servei hi aporten recursos humans (d'una banda, els assistents personals que presten directament el servei i, de l'altra, els professionals dedicats a la coordinació i gestió del Servei) i recursos materials, però en aquest cas el valor no s'ha comptabilitzat ja que està inclòs dins de l'import que l'Ajuntament de Barcelona destina a la seva contractació. Atès el baix pes de les tres empreses (Asisted, Dependècia i Barna Asistent) en les hores de servei prestades i en el nombre d'assistents personals contractats, i atesa la dificultat d'obtenir la informació necessària, no s'han considerat els impactes concrets per a aquestes empreses.

Les persones usuàries únicament hi aporten el seu temps de dedicació/recepció del servei. El servei està subjecte a copagament, i per tant, les persones usuàries haurien d'aportar-hi recursos econòmics; no obstant això, en el període d'anàlisi cap d'elles no va assolir la puntuació mínima requerida per fer efectiu el copagament, per tant els in-

gressos per copagament han estat de 0 euros.

L'entorn familiar assumeix, en general, un rol de cuidador de la persona usuària del Servei, per tant, hi contribueix amb el seu temps. Atesa la gran variabilitat que hi pot haver en el nombre d'hores d'atenció, no s'ha quantificat aquesta aportació.

L'Administració pública catalana hi contribueix amb recursos econòmics, tal com ja s'ha esmentat. S'assumeix que l'Administració general de l'Estat contribueix en alguna mesura al Servei mitjançant les transferències a les comunitats autònomes, tot i que aquesta contribució no es recull per la dificultat de quantificar-la.

La matriu següent conté per a cadascun dels agents d'interès (*stakeholders*) l'aportació (econòmica o de temps) que va fer al Servei durant el període d'estudi i els resultats globals (*outputs*) que aquest va generar.

Nota: el detall dels càlculs realitzats es mostra numerat i es pot consultar de forma ordenada en l'Annex d'aquest document.

IV. La dedicació d'aquestes persones al servei no és completa. Com a empleats a temps complet (ETC) la tasca d'aquestes persones va representar durant el període d'estudi 1,2 ETC.

Fase 1: Identificació de la inversió i dels resultats

Agents d'interès (stakeholders)	Inversió necessària (inputs)		Resultats (outputs)
	Descripció	Valor (€)	
Ajuntament de Barcelona - Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD)	Recursos econòmics: pressupost destinat al Servei.	331.605,00 €	• Persones usuàries ateses pel Servei d'Assistent Personal: 31 • Hores de servei : 62.272 – Grau II: 15.488 – Grau III: 46.784 • Nombre d'entitats prestadores del servei: 6 • Nombre d'assistents personals: 121
	Recursos humans: gestió i administració del Servei (tècnica, administració i coordinació del Servei).	25.857,73 €	
OVI i assistents personals	Recursos humans (un auxiliar administratiu) i materials. (Import inclòs en la despesa de l'Ajuntament.)	–	
Fundació ECOM i assistents personals	Recursos humans (1,07 ETC per la coordinació i 0,17 ETC per la gestió) i materials. (Import inclòs en el contracte amb l'IMD.)	–	
Fundació Pere Mitjans i assistents personals	Recursos humans i materials. (Import inclòs en la despesa de l'Ajuntament.)	–	
Persones usuàries	Temps (no es quantifica).	–	
Entorn cuidador (familiar)	Temps (no es quantifica).	–	
Administració pública catalana	Recursos econòmics: pressupost destinat al Servei.	477.188,69 € ¹	
Administració general de l'Estat	Recursos econòmics. (Import inclòs en la despesa de l'Administració pública catalana.)	–	
Total inputs		834.649,42 €	

5.2. Identificació dels canvis

La innovació que aporta aquesta metodologia d'avaluació d'impacte és la comprensió i mesura dels canvis (socials, econòmics i mediambientals) que genera el Servei analitzat. En aquesta ocasió els canvis s'han produït des del punt de vista social i econòmic i, per tant, no es consideren els canvis mediambientals produïts pel Servei d'Assistent Personal.

La metodologia permet identificar els canvis (*outcomes*) que el Servei produeix per a cada agent d'interès identificat, ja siguin canvis positius o negatius. A l'hora de quantificar aquests canvis, alguns no es consideren, ja sigui perquè no es disposa de prou informació, ja sigui per la mateixa intangibilitat dels canvis.

De les **Administracions públiques**, tant l'Administració local com l'autonòmica i l'estatal comparteixen el mateix canvi: en el nostre sistema de benestar l'Administració ha de garantir l'atenció a aquelles persones que es troben en situacions de vulnerabilitat i per tant contribuir a la millora de la seva qualitat de vida. El Servei d'Assistent Personal de l'IMD neix com una iniciativa pròpia que s'emmarca en la voluntat de les Administracions de desenvolupar accions de promoció de l'autonomia personal; en aquest cas, de les persones amb discapacitat. Concretament l'IMD amb aquest Servei consolida la seva missió i assoleix les recomanacions que demana el compliment de la Convenció de Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides.^v Aquest canvi, però, no s'ha quantificat per la dificultat de fer-ho i la seva intangibilitat.

L'Administració catalana (en general), gràcies al Servei d'Assistent Personal estalvia despeses com a conseqüència de la reducció del consum d'altres serveis socials i serveis sanitaris que provoca el Servei d'Assistent Personal.

D'una banda, rebre el Servei d'Assistent Personal implica la renúncia a qualsevol altra prestació de la LAPAD, fet que suposa un estalvi (com es constata més endavant), i, de l'altra, el Servei suposa un millor benestar físic i emocional de la persona usuària, cosa que permet reduir l'ús de serveis de salut (especialment d'atenció primària i d'urgències).

Per la seva part, l'Administració general de l'Estat incrementa de forma directa, gràcies al Servei, els seus ingressos per cotitzacions a la Seguretat Social i per la recaptació de l'IRPF, atès que el Servei permet la contractació de 121 assistents personals, alhora que, pel mateix motiu, estalvia despeses com a conseqüència de la reducció de les prestacions d'atur que generarien aquests 121 treballadors.

De les tres **organitzacions** prestadores del Servei incloses en l'estudi, l'**Oficina de Vida Independent (OVI)** i la **Fundació ECOM** són les dues en què s'identifiquen canvis més grans, ja que concentren pràcticament la totalitat del servei (major nombre d'assistents personals contractats i major nombre d'hores de servei) i hi tenen una alta implicació.

- L'OVI és una organització que es va posar en marxa l'any 2006 precisament per impulsar el projecte pilot «Per a l'autonomia personal i la vida independent», que incloïa el Servei d'Assistent Personal. La seva raó de ser és la promoció de l'autonomia personal dels seus associats a través del Servei d'Assistent Personal. Des de fa molts anys col·labora amb les Administracions i altres organitzacions per desenvolupar la funció de l'assistent personal.

- Per altra banda, la Fundació ECOM és una entitat centrada en la defensa i l'atenció de les persones amb discapacitat física. La prestació d'aquest Servei li ha permès consolidar la seva filosofia i el seu model d'atenció.

Els canvis socials que aquestes entitats identifiquen i que són atribuïbles al projecte estan relacionats amb l'assoliment de la missió principal de l'organització, la promoció del canvi social i la sensibilització de la societat i els treballadors de la mateixa entitat respecte a les problemàtiques de les persones amb discapacitat i a la importància de promoure'n l'autonomia i l'empoderament.

Totes dues entitats, gràcies al Servei d'Assistent Personal, han vist com augmentava el nombre de voluntaris que col·laboren de forma altruista amb l'organització.

Els professionals que treballen com a assistents personals han incrementat els coneixements i les habilitats específics per a dur a terme la seva activitat, atès que, d'una banda, és la mateixa persona usuària qui forma l'assistent personal en el dia a dia, i, de l'altra, també reben assessorament de les entitats.

D'altra banda, la Fundació ECOM, com a entitat que integra associacions de persones amb discapacitat, ha vist com augmentava el nombre d'entitats que hi estan associades pel desenvolupament del Servei d'Assistent Personal, fet que repercuteix en la seva representativitat.

- Per la seva banda, la **Fundació Pere Mitjans** presta serveis a un nombre molt menor d'usuaris (en comparació amb l'OVI i ECOM), i per tant, els impactes que s'identifiquen són menors i estan relacionats principalment amb les habilitats i els coneixements adquirits pels seus assistents personals per desenvolupar la seva activitat. No s'identifiquen impactes significatius per l'organització en si.

Les **persones usuàries** són les que experimenten un major nombre de canvis positius, en tant que són les beneficiàries principals del Servei. Per la mateixa filosofia i característiques del Servei d'Assistent Personal, ser-ne beneficiàries els ha permès una major autonomia en la realització de les activitats bàsi-

ques i instrumentals de la vida diària, la realització de les activitats pròpies de la llar així com una major facilitat per desenvolupar activitats fora de la llar.

Així mateix, el Servei d'Assistent Personal aporta altres canvis positius a les persones usuàries, relacionats amb la millora del benestar físic i emocional, el foment de l'autonomia i de la independència de la persona en la presa de decisions i la realització d'activitats (l'empoderament de la persona usuària), la millora de les relacions amb l'entorn (tant familiar com social) i el sentiment de realització gràcies a la major integració social i laboral. A més, el Servei d'Assistent Personal suposa una millora de la capacitat econòmica de les persones usuàries i les seves famílies, en tant que s'estalvien el cost de contractar un servei anàleg de forma privada.

L'**entorn cuidador** també percep un canvi social positiu ja que el Servei d'Assistent Personal permet una descàrrega important per als cuidadors familiars, en disposar d'un recurs de suport a la persona amb discapacitat per dur a terme les tasques diàries d'aquesta. Aquesta descàrrega fa que els cuidadors puguin disposar de més temps personal d'oci, cosa que els aporta benestar emocional i tranquil·litat, així com més possibilitats d'accedir al mercat laboral o ampliar la seva jornada de treball.

Per a aquest *stakeholder* s'ha identificat un impacte negatiu per la dificultat, en alguns casos, d'integrar l'assistent personal en la vida diària de la família (el nombre d'hores d'atenció és elevat), cosa que comporta per a alguns dels familiars una pèrdua d'intimitat. En tot cas és un impacte que no es quantifica, atès que aquests cuidadors l'identifiquen com un impacte que dura només uns dies i que, en tot cas, és difícil de quantificar.

Fase 2. Descripció dels canvis (outcomes)

Agents d'interès	Canvis no mesurables	Canvis mesurables
Ajuntament de Barcelona - Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD)	Consolidació de la seva missió i assoliment de les recomanacions per al compliment de la Convenció de Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides.	–
OVI i assistents personals	Assoliment de la missió establerta per l'organització.	Augment dels recursos humans voluntaris per desenvolupar la seva missió.
	Promoció del canvi social i introducció de la problemàtica de les persones amb discapacitat a l'agenda política.	Major <i>know-how</i> i habilitats dels assistents personals per a la prestació dels serveis relacionats amb l'atenció personal.
Fundació ECOM i assistents personals	Consolidació de la seva missió i augment de la reputació de l'entitat gràcies al Servei d'Assistent Personal.	Augment dels recursos humans voluntaris per desenvolupar la seva missió. Promoció del canvi social intern a l'organització sobre la figura i el servei de l'assistent personal.
	Sensibilització de la societat sobre la figura de l'assistent personal.	Increment del nombre de socis (entitats). Major <i>know-how</i> i habilitats per a la prestació de serveis relacionats amb l'atenció personal.
Fundació Pere Mitjans i assistents personals	–	Major <i>know-how</i> i habilitats per a la prestació de serveis relacionats amb l'atenció personal.
Persones usuàries	–	Millora en la realització d'activitats de la vida diària (AVD). Millora en la realització d'activitats d'ajuda domèstica. Major facilitat per realitzar activitats fora de la llar (anar al metge, anar a comprar, fer gestions, etc.). Millora del benestar físic i emocional de la persona usuària. Major empoderament de la persona usuària, augment de la seva autonomia, autodeterminació, llibertat, independència i presa de decisions (Pla de Vida). Millora de les relacions familiars. Millora de les relacions socials. Contribució en el món laboral (remunerat o no remunerat) i sentiment d'integració sociolaboral. Millora de les habilitats i capacitats per gestionar l'assistent personal. Millora de la capacitat financera de les persones usuàries i les seves famílies, en tant que s'estalvien el cost de contractar el servei al sector privat.

Fase 2. Descripció dels canvis (outcomes)

Agents d'interès	Canvis no mesurables	Canvis mesurables
Entorn cuidador (familiar)	Dificultat per integrar l'assistent personal a la vida diària de la família / pèrdua d'intimitat.	Majors oportunitats laborals gràcies a la descàrrega d'atenció del familiar principal (incorporació al mercat laboral o increment d'hores en la jornada laboral). Tranquil·litat personal, benestar, comoditat, estar més content, més temps lliure, descans.
Administració pública catalana	-	Estalvi de despesa gràcies a la reducció de l'ús d'altres dispositius / prestacions / serveis socials. Estalvi de despesa dels recursos de salut fruit de la millora de l'estat de salut de les persones usuàries.
Administració general de l'Estat	-	Increment de l'ingrés de fons via cotitzacions a la Seguretat Social. Increment de l'ingrés de fons via recaptació de l'IRPF. Estalvi de despeses al sistema públic com a conseqüència de la reducció del consum de la prestació d'atur.

5.3. Mesura dels canvis

En aquesta fase es duen a terme tres activitats essencials que permeten quantificar l'impacte que genera cadascun dels canvis identificats que es mesuren i, com a conseqüència d'això, l'impacte global del Servei:

1. Desenvolupament dels indicadors que mesuren els canvis (*outcomes*), les seves unitats i la seva durada.
2. Identificació de l'aproximació financera (*financial proxy*) que permet quantificar els canvis aconseguits.
3. Recollida d'informació per quantificar els indicadors: atribució d'un valor quantitatiu a cada indicador i font.

24

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Avaluació de
l'impacte social
del Servei d'Assistent
Personal de
l'Institut Municipal
de Persones amb
Discapacitat

Fase 3. Mesura dels canvis

Agents d'interès	Indicador / mesura del canvi	Unitats	Durada
Ajuntament de Barcelona - Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD)	–		
OVI i assistents personals	Nombre d'hores totals que les persones usuàries dediquen de forma voluntària a l'entitat.	3.486 ²	1
	Nombre d'assistents personals de l'OVI que milloren les seves habilitats.	22 ⁴	3 ⁵
Fundació ECOM i assistents personals	Nombre d'hores totals que les persones usuàries dediquen de forma voluntària a l'entitat.	832 ⁷	1
	Cost d'una campanya per a la sensibilització vers el Servei d'Assistent Personal.	1 ⁸	1
	Nombre d'entitats que s'han fet sòcies d'ECOM com a resultat del Servei d'Assistent Personal.	10 ¹⁰	1
	Nombre d'assistents personals d'ECOM que milloren les seves habilitats.	23 ⁴	3 ⁵
Fundació Pere Mitjans i assistents personals	Nombre d'assistents personals de la Fundació Pere Mitjans que milloren les seves habilitats.	5 ⁴	3 ⁵
Persones usuàries	Nombre total d'hores dedicades a AVD (grau II).	4.346 ¹²	1
	Nombre total d'hores dedicades a AVD (grau III).	26.296 ¹²	1

Aproximació financera (<i>Financial proxy</i>)	Valor	Font
Salari mínim hora interprofessional a Catalunya.	5,06 € ³	Idescat.
Cost d'un curs de formació per assistents personals / atenció personal.	136,25 € ⁶	Mitjana de diferents cursos relacionats amb l'assistència personal i l'autonomia personal.
Salari mínim hora interprofessional a Catalunya.	5,06 € ³	Idescat.
Cost de coordinar i produir un vídeo sobre el Servei d'Assistent Personal.	2.825,00 € ⁹	Fundació ECOM.
Quota mitjana anual de soci a la Fundació ECOM.	116,67 € ¹¹	Fundació ECOM.
Cost d'un curs de formació per assistents personals / atenció personal.	136,25 € ⁶	Mitjana de diferents cursos relacionats amb l'assistència personal i l'autonomia personal.
Cost d'un curs de formació per assistents personals / atenció personal.	136,25 € ⁶	Mitjana de diferents cursos relacionats amb l'assistència personal i l'autonomia personal.
Cost/hora d'un assistent personal en el mercat privat.	13,46 €	Cost mitjà de diverses empreses d'assistent personal a Barcelona.
Cost/hora d'un assistent personal en el mercat privat.	13,46 €	Cost mitjà de diverses empreses d'assistent personal a Barcelona.

Fase 3. Mesura dels canvis

Agents d'interès	Indicador / mesura del canvi	Unitats	Durada
Persones usuàries	Nombre total d'hores dedicades a activitats de d'ajuda domèstica (grau II).	4.267 ¹²	1
	Nombre total d'hores dedicades a activitats d'ajuda domèstica (grau III).	6.453 ¹²	1
	Nombre total d'hores d'acompanyament (grau II).	6.875 ¹²	1
	Nombre total d'hores d'acompanyament (grau III).	14.035 ¹²	1
	Nombre de persones usuàries que milloren el seu benestar físic i emocional gràcies al Servei d'Assistent Personal.	31 ¹³	1
	Nombre de persones usuàries que manifesten una millora en el seu estat emocional.	20 ¹⁵	1
	Nombre de persones usuàries que manifesten més autonomia per realitzar activitats quotidianes.	20 ¹⁵	1
	Nombre de famílies que manifesten una millora en les seves relacions familiars.	24 ¹⁸	1
	Nombre de persones usuàries que manifesten una millora en les seves relacions socials.	18 ²⁰	1
	Nombre de persones que treballen de forma remunerada.	1 ²²	1
	Nombre d'hores que les persones usuàries treballen de forma voluntària.	4.318 ²³	1
	Nombre de persones usuàries que milloren les habilitats personals per a la gestió de l'assistent personal.	31 ¹³	1
Hores de servei d'assistent personal en el període que les persones usuàries haurien de finançar-se de forma privada.	62.273 ²⁵	1	
Entorn cuidador (familiar)	Nombre d'hores que els cuidadors que conviuen amb les persones usuàries estan en disposició de treballar gràcies al fet que la persona usuària rep el servei (grau II).	8.370 ²⁶	1
	Nombre d'hores que els cuidadors que conviuen amb les persones usuàries estan en disposició de treballar gràcies a que la persona usuària rep el servei (grau III).	20.817 ²⁶	1
	Nombre de persones cuidadores que conviuen amb les persones usuàries que milloren el seu benestar personal.	18 ²⁶	1

Aproximació financera (<i>Financial proxy</i>)	Valor	Font
Cost/hora d'un auxiliar de la llar / neteja.	10,05 €	Cost mitjà de diverses empreses de servei de neteja a Barcelona.
Cost/hora d'un auxiliar de la llar / neteja.	10,05 €	Cost mitjà de diverses empreses de servei de neteja a Barcelona.
Cost/hora d'un assistent personal en el mercat privat.	13,46 €	Cost mitjà de diverses empreses d'assistent personal a Barcelona.
Cost/hora d'un assistent personal en el mercat privat.	13,46 €	Cost mitjà de diverses empreses d'assistent personal a Barcelona.
Import de la quota anual a un club.	549,00 € ¹⁴	Cost anual mitjà de la quota a un gimnàs, club, piscina, etc.
Cost anual d'un professional per a l'elaboració i acompanyament en la realització del Pla de Vida Personal.	1.253,32 € ¹⁶	Col·legi Oficial de Psicòlegs.
Quota anual d'un tiquet de transport públic per persones amb discapacitat.	204,40 € ¹⁷	Transports Metropolitans de Barcelona (TMB).
Cost anual de la realització d'activitats d'oci amb la família.	5.273 € ¹⁹	INE (<i>Encuesta de Presupuestos Familiares. Base 2006</i>).
Cost anual d'una visita setmanal al cinema.	468,00 € ²¹	Cinesa cinemes.
Salari anual obtingut.	13.000 € ²²	Fundació ECOM.
Salari mínim / hora interprofessional a Catalunya.	5,06 € ³	Idescat.
Curs de formació de gestió de persones.	152,43 € ²⁴	Mitjana de diversos cursos relacionats amb la gestió de persones.
Cost per hora d'un assistent personal en el mercat privat.	13,46 €	Cost mitjà de diverses empreses d'assistent personal a Barcelona.
Salari mitjà per hora a Catalunya.	16,62 € ²⁷	Idescat.
Salari mitjà per hora a Catalunya.	16,62 € ²⁷	Idescat
Import de la quota anual a un club.	549,00 € ¹⁴	Cost anual mitjà de la quota a un gimnàs, club, piscina, etc.

Fase 3. Mesura dels canvis

Agents d'interès	Indicador / mesura del canvi	Unitats	Durada
Administració pública catalana	Nombre de prestacions econòmiques a la persona cuidadora que l'Administració s'estalvia (pel fet de que al persona usuària no és atesa pel seu cuidador principal).	6 ²⁸	1
		9 ²⁸	1
	Nombre de persones usuàries que deixen d'estar institucionalitzades en una residència.	6 ²⁸	1
		9 ²⁸	1
	Nombre de persones usuàries que redueixen el consum de serveis sanitaris.	31 ¹³	1
		31 ¹³	1
Administració general de l'Estat	Ingressos via les cotitzacions empresarials de l'OVI.	1	1
	Ingressos via les cotitzacions empresarials de la Fundació ECOM.	1	1
	Ingressos via les cotitzacions empresarials de la Fundació Pere Mitjans.	1	1
	Ingressos via les cotitzacions dels treballadors de l'OVI.	1	1
	Ingressos via les cotitzacions dels treballadors de la Fundació ECOM.	1	1
	Ingressos via les cotitzacions dels treballadors de la Fundació Pere Mitjans.	1	1
	Ingressos via la recaptació de l'IRPF dels treballadors de l'OVI.	1	1
	Ingressos via la recaptació de l'IRPF dels treballadors de la Fundació ECOM.	1	1
	Ingressos via la recaptació de l'IRPF dels treballadors de la Fundació Pere Mitjans.	1	1
	Treballadors de l'OVI que deixen de rebre el subsidi d'atur.	44 ⁴	1
	Treballadors de la Fundació ECOM que deixen de rebre el subsidi d'atur.	45 ⁴	1
	Treballadors de la Fundació Pere Mitjans que deixen de rebre el subsidi d'atur.	9 ⁴	1

Aproximació financera (<i>financial proxy</i>)	Valor	Font
Estalvi en prestacions a la persona cuidadora no professional (grau II).	4.147,98 € ²⁹	Elaboració pròpia a partir de dades de LAPAD. IMSERSO.
Estalvi en prestacions a la persona cuidadora no professional (grau III).	6.094,84 € ²⁹	
Estalvi en recurs residencial (grau II).	25.591,09 € ²⁹	Elaboració pròpia a partir de dades de l'IMD.
Estalvi en recurs residencial (grau III).	30.402,59 € ²⁹	
Estalvi en l'ús de serveis sanitaris d'atenció primària.	15,01 € ³⁰	Antares Consulting.
Estalvi en l'ús de les urgències sense hospitalització.	8,41 € ³⁰	Antares Consulting.
Cotització de Seguretat Social de l'empresa	57.385,13 € ³¹	OVI.
Cotització de la Seguretat Social de l'empresa	84.948,73 € ³¹	Fundació ECOM.
Cotització de la Seguretat Social de l'empresa	5.933,89 € ³¹	IMD.
Cotització de la Seguretat Social practicada als treballadors.	10.907,45 € ³¹	OVI.
Cotització de la Seguretat Social practicada als treballadors.	17.123,25 € ³¹	Fundació ECOM.
Cotització de la Seguretat Social practicada als treballadors.	1.127,88 € ³¹	IMD.
Retenció de l'IRPF practicada als treballadors.	5.953,87 € ³²	OVI.
Retenció de l'IRPF practicada als treballadors.	8.865,05 € ³²	Fundació ECOM.
Retenció de l'IRPF practicada als treballadors.	615,66 € ³²	IMD.
Prestació mitjana anual d'atur.	10.366,00 € ³³	Ministerio de Empleo y Seguridad Social.
Prestació mitjana anual d'atur.	10.366,00 € ³³	Ministerio de Empleo y Seguridad Social.
Prestació mitjana anual d'atur.	10.366,00 € ³³	Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

5.4. Quantificació de l'impacte social

En aquesta fase es duen a terme dues activitats essencials:

1. Determinació dels correctors de pes mort (*deadweight*), atribució (*attribution*) i deteriorament (*drop off*).
2. Càlcul de l'impacte social de cada indicador: multiplicació del valor del *financial proxy* per la quantitat de l'*outcome* (unitats), menys els factors correctors.

Atès que s'ha considerat que l'Administració general de l'Estat (AGE) és un *stakeholder* indirecte, s'ha quantificat, d'una banda, l'impacte social generat per a les empreses, les persones usuàries i el seu entorn i l'Administració pública catalana; de l'altra, s'ha calculat de manera acumulada aquest impacte juntament amb el generat per a l'AGE.

Fase 4. Quantificació de l'impacte social (sense AGE)

Agents d'interès	Indicador / mesura del canvi	Deadweight	Attribution	Drop off	Impacte social
Ajuntament de Barcelona – Institut Municipal de persones amb Discapacitat (IMD)	–	–	–	–	–
OVI i assistents personals	Nombre d'hores totals que les persones usuàries participen de forma voluntària a l'entitat.	0%	0%	0%	17.625,50 €
	Nombre d'assistents personals de l'OVI que milloren les seves habilitats.	50%	15%	25%	1.273,94 €
Fundació ECOM i assistents personals	Nombre d'hores totals que les persones usuàries participen de forma voluntària a l'entitat.	0%	0%	0%	4.206,66 €
	Cost d'una campanya per a la sensibilització vers el Servei d'Assistent Personal.	0%	0%	0%	2.825,00 €
	Nombre de noves entitats adherides a la Fundació ECOM durant el període.	0%	50%	0%	583,33 €
	Nombre d'assistents personals de la Fundació ECOM que milloren les seves habilitats.	50%	15%	25%	1.302,89 €

Fase 4. Quantificació de l'impacte social (sense AGE)

Agents d'interès	Indicador / mesura del canvi	Deadweight	Attribution	Drop off	Impacte social
Fundació Pere Mitjans i assistents personals	Nombre d'assistents personals de la Fundació Pere Mitjans que milloren les seves habilitats.	50%	15%	25%	260,58 €
Persones usuàries	Nombre total d'hores dedicades a AVD (grau II).	0%	15%	0%	49.736,34 €
	Nombre total d'hores dedicades a AVD (grau III).	0%	15%	0%	300.924,98 €
	Nombre total d'hores dedicades a activitats d'ajuda domèstica (grau II).	0%	15%	0%	36.462,17 €
	Nombre total d'hores dedicades a activitats d'ajuda domèstica (grau III).	0%	15%	0%	55.140,19 €
	Nombre total d'hores d'acompanyament (grau II).	0%	15%	0%	78.673,85 €
	Nombre total d'hores d'acompanyament (grau III).	0%	15%	0%	160.616,40 €
	Nombre de persones usuàries que milloren el seu benestar físic i emocional gràcies al Servei d'Assistent Personal.	0%	15%	0%	14.466,15 €
	Nombre de persones usuàries que manifesten una millora en el seu estat emocional.	10%	15%	0%	19.108,54 €
	Nombre de persones usuàries que manifesten més autonomia per realitzar activitats quotidianes.	10%	15%	0%	3.116,36 €
	Nombre de famílies que manifesten una millora en les seves relacions familiars.	20%	15%	0%	87.334,31 €
	Nombre de persones usuàries que manifesten una millora en les seves relacions socials.	20%	15%	0%	5.637,11 €
	Nombre de persones usuàries que treballen de forma remunerada.	20%	15%	0%	8.840,00 €
	Nombre d'hores que les persones usuàries treballen de forma voluntària.	20%	15%	0%	14.845,87 €
	Nombre de persones usuàries que milloren les habilitats personals per a la gestió de l'assistent personal.	20%	50%	25%	1.890,13 €
	Hores de servei d'assistent personal en el període que les persones usuàries haurien de finançar-se de forma privada.	15%	0%	0%	712.630,24 €
Entorn cuidador (familiar)	Nombre d'hores que les persones cuidadores que conviuen amb les persones usuàries estan en disposició de treballar gràcies al fet que la persona usuària rep el servei (grau II).	23%	10%	0%	85.237,17 €
	Nombre d'hores que les persones cuidadores que conviuen amb les persones usuàries estan en disposició de treballar gràcies a que l'usuari rep el servei (grau III).	23%	10%	0%	212.002,19 €
	Nombre de persones cuidadores que conviuen amb les persones usuàries que milloren el seu benestar personal.	0%	10%	0%	8.893,80 €

Fase 4. Quantificació de l'impacte social (sense AGE)

Agents d'interès	Indicador / mesura del canvi	Deadweight	Attribution	Drop off	Impacte social
Administració pública catalana	Nombre de prestacions econòmiques de les persones cuidadores que l'Administració s'estalvia (pel fet de que la persona usuària no és atesa pel seu cuidador principal).	0%	10%	0%	21.425,19 €
		0%	10%	0%	49.845,31 €
	Nombre de persones usuàries que deixen d'estar institucionalitzades en una residència.	0%	10%	0%	132.183,56 €
		0%	10%	0%	248.640,30 €
	Nombre de persones usuàries que redueixen el consum de serveis sanitaris.	0%	10%	0%	418,88 €
		0%	10%	0%	234,65 €
	Total (sense AGE)				

Fase 4. Quantificació de l'impacte social

Agents d'interès	Indicador / mesura del canvi	Deadweight	Attribution	Drop off	Impacte social
Administració general de l'Estat (AGE)	Ingressos via les cotitzacions empresarials de l'OVI.	0%	0%	0%	57.385,13 €
	Ingressos via les cotitzacions empresarials de la Fundació ECOM.	0%	0%	0%	84.948,73 €
	Ingressos via les cotitzacions empresarials de la Fundació Pere Mitjans.	0%	0%	0%	5.933,89 €
	Ingressos via les cotitzacions dels treballadors de l'OVI.	0%	0%	0%	10.907,45 €
	Ingressos via les cotitzacions dels treballadors de la Fundació ECOM.	0%	0%	0%	17.123,25 €
	Ingressos via les cotitzacions dels treballadors de la Fundació Pere Mitjans.	0%	0%	0%	1.127,88 €
	Ingressos via la recaptació de l'IRPF dels treballadors de l'OVI.	0%	0%	0%	5.953,87 €
	Ingressos via recaptació de l'IRPF dels treballadors la Fundació ECOM.	0%	0%	0%	8.865,05 €
	Ingressos via la recaptació de l'IRPF dels treballadors de la Fundació Pere Mitjans.	0%	0%	0%	615,66 €
	Treballadors de l'OVI que deixen de rebre el subsidi d'atur.	0%	77%	0%	103.079,50 €
	Treballadors de la Fundació ECOM que deixen de rebre el subsidi d'atur.	0%	77%	0%	105.422,22 €
	Treballadors de la Fundació Pere Mitjans que deixen de rebre el subsidi d'atur.	0%	77%	0%	21.084,44 €
	TOTAL (amb AGE)				

En relació amb els impactes de les **organitzacions proveïdores** del Servei, s'han aplicat diferents correctors en funció de l'impacte mesurat. Els impactes relacionats amb la participació voluntària de les mateixes persones usuàries a l'entitat, no s'ha corregit, atès que aquesta activitat no podria donar-se sense l'existència del Servei.

Pel que fa a la promoció del canvi social sobre l'assistent personal internament a l'organització, no s'ha aplicat el corrector *deadweight*, ja que internament només la mateixa organització pot fer promoció i sensibilització, i tampoc no s'ha corregit l'*attribution*, atès que la promoció es fa en relació amb l'assistent personal, un servei únic a l'organització. En el cas de la Fundació ECOM, s'ha corregit l'impacte d'increment del nombre d'entitats adherides a l'organització, atès que no totes ho han fet gràcies al Servei d'Assistent Personal. Per últim, en relació amb les habilitats i els coneixements que han adquirit els assistents personals, s'ha aplicat un *deadweight* d'un 50%, ja que els treballadors podrien desenvolupar la feina i adquirir-los en altres entitats, i un *attribution* del 15%, ja que els assistents personals podrien disposar d'habilitats abans de prestar el servei. Aquest indicador relacionat amb la formació que té una durada superior a un any s'ha considerat un corrector *drop off*, que té en compte el deteriorament dels *outcomes* com a conseqüència d'una variació, modificació o canvi en el temps. En el cas de la formació, el coneixement es va perdent amb el pas del temps, ja sigui perquè no s'actualitzen els coneixements, ja sigui perquè el treballador no els aplica. En aquest sentit s'ha assumit una depreciació anual del 25%.

Pel que fa a l'*stakeholder* de les **persones usuàries**, en els impactes directes (activitats de la vida diària, activitats d'ajuda domèstica i activitats d'acompanyament) s'ha corregit únicament l'*attribution* ja que la persona usuària no només millora la seva qualitat de vida gràcies al Servei d'Assistent Personal sinó que pot haver

rebut aquest servei amb anterioritat de forma privada i tenir pautes d'autocura, no parteix de zero; o bé pot tenir una persona cuidadora o altres situacions que l'ajudin a desenvolupar la tasca. El *deadweight* no s'ha corregit ja que no hi ha cap altre Servei d'Assistent Personal a la ciutat de Barcelona al qual es pugui accedir en les mateixes condicions de qualitat i preu. En relació amb l'em poderament de la persona usuària, a la millora de les relacions socials i familiars i la millora en la integració social i laboral s'ha aplicat una correcció en el *deadweight* d'entre el 10% i el 20%, ja que no hi ha cap servei i/o recurs equivalent al de l'assistent personal, però es poden aconseguir aquestes millores mitjançant altres activitats. Finalment, en la millora de la capacitat financera de la persona usuària, el *deadweight* aplicat és baix, ja que tot i que l'estalvi podria venir per altres vies, el Servei es considera indispensable per a la persona usuària. No es considera l'*attribution* ja que tot l'impacte d'estalvi es produeix gràcies al fet que el Servei està finançat públicament.

Pel que fa als correctors de l'*stakeholder* de l'**entorn cuidador**, en l'indicador de la major oportunitat laboral s'ha corregit el *deadweight* en un 22,6% que correspon a la taxa d'atur a Catalunya, és a dir, el 22,6% de les persones que actualment són cuidadores no trobarien feina. L'indicador que recull la millora del benestar gràcies a disposar de més temps d'oci personal no s'ha corregit ja que totes les hores de temps lliure de què disposa la persona cuidadora pel fet que la persona usuària està sent atesa pel Servei l'Assistent Personal de l'Ajuntament són atribuïbles exclusivament a aquest Servei. En canvi, pels dos indicadors es corregeix lleugerament l'*attribution*, atès que tot i que la major part d'aquest canvi és gràcies al Servei, hi ha una part que també depèn d'altres factors, com per exemple l'habilitat de la persona de conciliar l'oci personal i la feina amb l'atenció a la persona usuària.

Per últim, en el cas de les **Administracions públiques autònoma i estatal** els correctors de *deadweight* són del 0% ja que l'estalvi en el consum de serveis i de prestacions i l'ingrés via impostos és degut íntegrament al contracte de l'assistent personal a les organitzacions. En canvi, l'*attribution* sí que es corregeix, ja que el sistema podria ser més eficient pel que fa als costos i estalviar despeses, i perquè alguns treballadors podrien estar a l'atur i només hi ha estalvi quan la persona està treballant. Concretament, en el cas de l'estalvi dels subsidis d'atur, s'ha corregit l'*attribution* a partir de la taxa d'atur a Catalunya en el període d'anàlisi. És a dir, únicament un 23% dels assistents personals que treballen actualment en el Servei estarien a l'atur.

5.5 Càlcul de l'SROI

Una vegada quantificats i depurats els impactes que ha generat el Servei d'Assistent Personal durant els mesos que van del setembre del 2011 al setembre del 2012, per al càlcul de l'SROI es duen a terme dues activitats:

1. Càlcul del valor actual net del total d'impactes quantificats: Atès que hi ha canvis que tenen una durada més enllà del període d'anàlisi del Servei (per exemple, per «l'adquisició de *know-how* i habilitats dels assistents personals per a la prestació dels serveis relacionats amb l'atenció personal», s'estima que és un canvi que dura tres anys), cal actualitzar el valor d'aquells impactes que es continuaran produint tot i haver finalitzat el període d'anàlisi. Per a aquests impactes s'aplica la fórmula que permet calcular el valor actual i que ha de tenir en compte dues variables principals:

- La depreciació o decrement (*drop off*) que es produeix en el canvi amb el pas del temps. En aquest cas s'ha considerat del 25%.
- La taxa de descompte, que es defineix com el cost d'oportunitat del capital invertit en el Servei. Com s'explica a l'apartat 3 d'aquest document (p. 15) la taxa de referència en aquesta anàlisi ha estat del 3,5%.

Càlcul de la ràtio SROI: és la divisió entre el valor actual calculat i el total de la inversió realitzada:

Durant el període d'estudi (del setembre del 2011 al setembre del 2012, ambdós mesos inclosos), el Servei d'Assistent Personal de l'Ajuntament de Barcelona va suposar una inversió de 834.649 € i tenint en compte que el nombre de persones beneficiàries són 31, la inversió per persona beneficiària ha estat de 26.924,17 €.

Els canvis socials i econòmics que s'han identificat per a cada agent d'interès involucrat en el Servei es quantifiquen en 2.336.381,59 € o 2.758.828,67 € si tenim en compte els impactes que el Servei genera a l'Administració general de l'Estat.

Tenint en compte el valor actual dels canvis que duren més que el període d'anàlisi i el nombre de persones beneficiàries, l'impacte unitari per a cadascuna s'eleva a 73.002,64 € o 86.169,14 € (amb l'AGE).

Per tant, el Servei d'Assistent Personal ha produït un retorn social de la inversió de 2,71 € o 3,20 € (amb AGE) per cada euro invertit.

Fase 5. Càlcul de l'SROI (taxa de descompte = 3,5%)

	SROI (sense AGE)	SROI acumulat (amb AGE)
Total inversió en el període	834.649,42 €	
Inversió per persona beneficiària	26.924,17 €	
Impacte social	2.336.381,59 €	2.758.828,67 €
Valor actual	2.263.081,91 €	2.671.243,34 €
Impacte per persona beneficiària	73.002,64 €	86.169,14 €
Valor actual net (Valor actual – Inputs)	1.428.432,48 €	1.836.593,91 €
SROI	2,71 €	3,20 €

6. CONCLUSIONS

L'anàlisi del retorn social de la inversió del Servei d'Assistent Personal de l'IMD es presenta com una eina útil i complementària per a l'avaluació d'aquest Servei, que va començar com a programa pilot l'any 2006 i que ha anat evolucionant cap al Servei que s'ha analitzat.

Les persones amb discapacitat beneficiàries d'aquest Servei es caracteritzen per tenir una alta autonomia per a prendre les decisions sobre la seva vida, volen viure en el seu entorn habitual, la seva llar. La figura de l'assistent personal fa que aquestes persones puguin dur a terme activitats que farien en absència de les seves limitacions funcionals.

La naturalesa del Servei porta implícita una millora considerable de la qualitat de vida de les persones usuàries, en aquells aspectes que fan referència a la realització de les activitats bàsiques i instrumentals de la vida diària, el benestar físic i emocional, les relacions socials i familiars o la realització personal, entre altres canvis positius manifestats per ells mateixos. Totes elles van decidir de forma voluntària accedir al Servei d'Assistent Personal de l'IMD, renunciant a altres prestacions reconegudes com a drets subjectius, com ara les prestacions de la LAPAD.

La metodologia *social return on investment* (SROI) permet identificar aquells impactes rellevants que s'han generat per a cadascun dels agents d'interès involucrats en el Servei, de manera que la quantificació (a través de l'ús de valors monetaris) i la suma de tots plegats ens dona una aproximació econòmica al total d'impactes que el Servei ha generat. Es tracta d'un procés de comprensió i anàlisi de com es generen aquests canvis, identificant aquells impactes que es produeixen en actors que no estan implicats directament en la prestació del Servei, com és el cas per exemple de l'Administració pública en general (exclòs l'Ajuntament i el Departament de Benestar Social i Família). Però també canvis en aquells que sí que hi estan

implicats, com les organitzacions proveïdores del Servei o els mateixos assistents personals, que en són la figura clau.

Mentre l'avaluació de projectes se centra molt en els resultats per als principals beneficiaris del projecte, l'avaluació i el càlcul del retorn social de la inversió va més enllà dels resultats i identifica i quantifica els canvis socials que aquest genera.

El coeficient SROI del Servei d'Assistent Personal de l'IMD a la ciutat de Barcelona, feta una avaluació del període de setembre del 2011 a setembre del 2012 (ambdós mesos inclosos), se situa entre un 2,71 i un 3,20, és a dir, per cada euro que s'inverteix en el Servei es generen entre 2,71 i 3,20 euros d'impacte social. Prenent com a referència l'interval alt (3,20) podem afirmar que durant el període d'estudi el Servei va generar un impacte total en valor actual de 2.671.243,34 € i un valor actual net de 1.836.593,91 € (descomptant la inversió).

A més del càlcul del coeficient SROI del Servei, s'ha identificat en quina proporció cada *stakeholder* contribueix a aquest coeficient, o dit d'una altra manera, quin impacte s'atribueix a cadascun d'ells. El resultat ha estat el següent:

Atesa la naturalesa del Servei, més de la meitat de l'impacte total generat (56,13%) es concentra en les **persones usuàries**, l'agent més beneficiat, ja que és qui rep directament el servei i té impactes directes en la seva qualitat de vida, i impactes indirectes, que no són l'objecte principal del Servei, com ara l'estalvi de recursos pel fet d'accedir a un servei que haurien de pagar si el rebessin del sector privat. El total d'impacte que el total de les 31 persones beneficiàries reben es quantifica en gairebé 1,5 milions d'euros.

A més, l'**entorn cuidador** de les persones usuàries acumula un 11,07% de l'impacte

Agents d'interès	Total impacte (en valor actual)	Distribució de l'impacte
OVI i assistents personals	19.798,57 €	0,74%
Fundació ECOM i assistents personals	10.189,52 €	0,38%
Fundació Pere Mitjans i assistents personals	566,41 €	0,02%
Persones usuàries	1.499.309,00 €	56,13%
Entorn cuidador familiar	295.780,83 €	11,07%
Administració pública catalana	437.437,58 €	16,38%
Administració general de l'Estat (AGE)	408.161,43 €	15,28%
Total	2.671.243,34 €	100,0%

37

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Avaluació de
l'impacte social
del Servei d'Assistent
Personal de
l'Institut Municipal
de Persones amb
Discapacitat

te social ja que gràcies al fet que el seu familiar és beneficiari del Servei, té més oportunitats laborals alhora que disposa de més temps lliure per al seu benestar personal i oci. El total d'impactes per als familiars cuidadors s'estableix en 295.780,83 €.

D'altra banda, les tres organitzacions **proveïdores del Servei** incloses en l'anàlisi sumen un 1,14% de l'impacte, principalment gràcies al fet que la realització del servei pels seus professionals (assistents personals) els repercuteix en una millor formació, cosa que millora la qualitat de la seva intervenció. També és important l'impacte que té per a les organitzacions el fet que una part de les persones beneficiàries del Servei col·labori de forma voluntària en activitats pròpies de l'organització. Els impactes quantificats per a les tres organitzacions implicades en l'anàlisi sumen 30.554,45 €.

A més, per a aquest agent d'interès s'han identificat impactes no quantificats en aquesta anàlisi però que són importants de destacar, com l'assoliment de la seva missió (en especial per a l'OVI, entitat que va néixer justament per a la promoció i gestió d'aquest Servei), la promoció del canvi social i la introducció de la problemàtica de les persones amb discapacitat a l'agenda política o la sensibilització de la societat en general i del sector

de la discapacitat en particular, gràcies a la realització i difusió del Servei.

D'altra banda, **l'Administració pública** (incloent l'Administració pública catalana i l'Administració general de l'Estat) reben quasi una tercera part de l'impacte total del Servei (31,66%). **A l'Administració catalana** un 16,38%, en valor social generat per l'estalvi de consum de recursos i prestacions socials com la prestació a la persona cuidadora no professional i el recurs residencial, tots dos inclosos en la LAPAD, i també en recursos sanitaris, atès que en rebre aquest Servei es redueix la freqüentació dels serveis sanitaris d'atenció primària i d'atenció per urgències.

El total d'estalvi que el Servei genera al Departament de Benestar Social i Família i al Departament de Salut es quantifica en 437.437,58 €.

Cal puntualitzar, però, que atès que és l'IMD qui promou la realització d'aquest estudi, no s'han tingut en compte els impactes que ha generat el Servei al mateix IMD/Ajuntament de Barcelona (és un requeriment de la metodologia).

D'altra banda, la missió de les Administracions públiques és garantir l'accés al sistema de benestar social i l'atenció de les persones amb problemàtiques so-

cials. En aquest sentit, que les persones beneficiàries d'aquest servei manifestin una millora en la seva qualitat de vida dóna valor a la funció de les Administracions pels resultats assolits. De manera indirecta, els impactes que es generen en les persones usuàries són impactes també per a la mateixa Administració.

Són rellevants els beneficis econòmics de **l'Administració general de l'Estat**: concentra un 15,28% de l'SROI calculat, per ingressos directes per cotitzacions de la Seguretat Social i l'IRPF dels 121 assistents personals contractats, i pels estalvis indirectes de prestació d'atur que genera la contractació d'aquestes persones. El total d'impacte es quantifica en 408.161,43 €.

En termes econòmics, és important destacar l'estalvi que representa el Servei d'Assistent Personal respecte al servei que es considera «més adequat» per a aquest perfil de persones amb discapacitat —la residència—, atès que és el recurs que permet una major descàrrega d'atenció de la persona cuidadora familiar, un aspecte important per a aquest perfil de persones usuàries.

Com s'ha comentat amb anterioritat, el Servei d'Assistent Personal no ha generat copagament en el període d'estudi. El cost del Servei per a les persones usuàries se situa en 16.763 € (1.289,46 €/mes) per al grau II i en 31.980 € (2.460,00 €/mes) per al grau III, atès que és aquest perfil de persones qui concentra, per les

seves necessitats d'atenció, el 75% de les hores del servei.

El servei residencial inclòs en la cartera de serveis de l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS) està subjecte a copagament. En una anàlisi feta amb les persones usuàries actuals del Servei d'Assistent Personal, el copagament se situaria aproximadament en un 25,89% del cost per a persones usuàries de grau II i en un 30,72% per a les de grau III. Així, el cost mitjà per persona amb grau II és de 25.591 € (1.968,53 €/mes), gairebé 9.000 € per sobre del cost del Servei d'Assistent Personal, mentre que el cost per al grau III és de 30.402 € (2.338,61 €/mes).

És important destacar, però, que el Servei d'Assistent Personal té una intensitat d'atenció personal per sobre del recurs residencial. Durant el període analitzat cada persona beneficiària ha rebut una mitjana de 2.009 hores d'atenció (154 hores/mes), amb una alta variabilitat segons el grau de dependència de la persona beneficiària, partint de 1.500 hores (50 hores/mes) per a una persona amb grau II, nivell 1, de dependència fins a arribar a més de 8.000 hores (266,66 hores/mes per al grau III, nivell 2, de dependència).

Les diferències relatives al cost dels serveis són molt més elevades si es compara el cost residencial sense tenir en compte el copagament de les persones usuàries, és a dir, si l'Administració as-

Taula 2. Comparativa de cost per a l'Administració pública (cost 13 mesos i cost mensual)

Servei/prestació	Cost/persona usuària grau II	Cost/persona usuària grau III
Assistent personal (sense copagament)	16.763 € (1.289,46 €/mes)	31.980 € (2.460,00 €/mes)
Residència (amb copagament de la persona usuària)	25.591 € (1.968,53 €/mes)	30.402 € (2.338,61 €/mes)
Residència (sense copagament de la persona usuària)	40.289 € (3.099,15 €/mes)	48.362 € (3.720,15 €/mes)

sumeix la totalitat del cost de la plaça residencial (per equiparar-lo a les condicions del Servei d'Assistent Personal, que no ha generat copagament en el període analitzat). Per a persones amb grau III de dependència el cost del recurs residencial per persona supera el cost del Servei d'Assistent Personal en un 51% aproximadament (s'ha sumat al cost de la plaça residencial el percentatge de copagament calculat ad hoc per a les persones usuàries del Servei d'Assistent Personal).

En conclusió, el Servei d'Assistent Personal de l'IMD dóna un retorn social en termes socials i econòmics molt superior a l'invertit.

Aquests resultats són una oportunitat per a comunicar internament i a la societat el valor social que genera aquest servei de promoció de l'autonomia personal de les persones amb discapacitat.

7. ANNEX

7.1. Detall dels valors i càlculs

¹ La inversió del Servei es divideix entre l'IMD i l'Administració pública de la manera següent:

Finançament del Servei d'Assistent Personal		
Agent	Import	Percentatge
IMD	331.605 €	41%
Administració pública	477.188 €	59%
Total	808.793 €	100%

² Totes les persones usuàries de l'OVI participen activament en l'organització. L'OVI ha estimat que la participació mitjana de les persones usuàries a l'entitat és de 2 hores diàries. Considerant els dies laborables reals durant el període (249 dies), el nombre d'hores totals de participació voluntària a l'entitat és de 3.486.

³ El salari mínim/hora interprofessional a Catalunya s'ha calculat tenint en compte que segons l'Idescat el salari mínim interprofessional (SMI) a Catalunya el 2012 és de 8.979,60 € (<http://www20.gencat.cat/portal/site/empresaocupacio/menuitem.32aac87fcae8e050a6740d63b0c0e1a0/?vgnextoid=85767e345c952210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=85767e345c952210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>) i el nombre d'hores laborables anuals és de 1.776 hores, per tant, el salari mínim/hora interprofessional és de 5,06 €.

⁴ La dedicació d'alguns assistents personals és baixa (per exemple, assistents personals que només han cobert alguna baixa, etc.), i per tant, no pot considerar-se que l'adquisició d'habilitats i *know-how* per a la prestació dels serveis relacionats amb l'atenció personal sigui igual per a tots ells, i s'ha considerat la totalitat d'aquest impacte únicament per la meitat del total d'assistents personals.

Nombre d'assistents personals per organització proveïdora del Servei	
Organització	Nombre d'assistents personals
OVI	44
Fundació ECOM	45
Fundació Pere Mitjans	9

El nombre total d'assistents personals en cadascuna de la organitzacions prestadores del servei és el següent:

⁵ La durada del canvi es considera que és de tres anys, ja que l'aprenentatge de la formació té efectes a mitjà termini sobre la capacitat d'atenció personal dels assistents personals que condueix a una millor atenció a les persones usuàries.

⁶ El valor del *financial proxy* correspon a una mitjana de cursos relacionats amb l'atenció personal.

⁷ Aquest valor s'ha calculat assumint que el nombre d'hores de participació de les persones usuàries és igual tots els mesos de l'any. La dedicació real a l'organització, durant un mes, de les persones usuàries va ser de 64 hores (dades proveïdes per la Fundació ECOM). Atès que el període d'estudi són 13 mesos, la dedicació voluntària dels usuaris a l'entitat és de 832 hores.

Curs de formació	Preu	Font
Curs d'autonomia personal i assistents personals	250,00 €	http://www.fundacion.uned.es/actividad/idactividad/3757
Curs de formació d'assistent personal	75,00 €	http://www.innovaasistencial.com/web/servicios.php?id=30&seccion=innova
Atenció domiciliària	130,00 €	http://www.emagister.com/atencion-domiciliaria-cursos-2848399.htm
Mals hàbits adquirits en la meua tasca professional: la higiene postural	90,00 €	http://www.peretarres.org/wps/wcm/connect/peretarres_ca/peretarres/home/formacio_recerca_consultoria/cursos_accio_social_nou/atencions_sociosanitarries/veure_detall_curs?Idi=ca&Codi=222927

41

⁸ S'assumeix que l'impacte és equivalent a la realització d'una campanya anual.

⁹ Aquest valor s'obté calculant una mitjana de dues campanyes realitzades a la Fundació ECOM (una amb un import de 3.800 € i l'altra amb un import de 1.850 €).

¹⁰ Nombre d'entitats que s'han adherit a la Fundació ECOM durant el període d'estudi; han passat de 176 entitats a 186.

¹¹ Mitjana de les diverses quotes per ser soci de la Fundació ECOM en funció de la grandària de l'organització:

- Entitats de base sense personal contractat o amb personal contractat fins a un màxim d'un/a professional a mitja jornada: 50 €.
- Entitats amb personal contractat a partir d'un/a professional a jornada completa i fins a 10 professionals equivalents a jornada completa: 100 €.
- Entitats amb personal contractat amb més de 10 professionals equivalents a jornada completa: 200 €.

¹² El valor d'aquest *financial proxy* és el resultat de distribuir les hores totals rebudes per les persones usuàries en els tres tipus principals d'activitats (activitats de la vida diària, activitats d'ajuda domèstica i activitats d'acompanyament) en funció del grau de dependència. La distribució del temps en els tres tipus d'activitats ha estat extreta de dades reals dels usuaris de la Fundació ECOM, i s'ha assumit que la distribució per la resta de proveïdors del servei és la mateixa.

Atès que el nombre d'hores de servei és de **15.488 hores per al grau II** i de **46.786 hores per al grau III**, la distribució d'hores en tipus d'activitat és la que es recull a la taula que teniu a la dreta.

¹³ Nombre total de persones usuàries del servei durant el període.

Distribució del nombre d'hores per activitat en funció del grau de dependència

Tipus d'activitat	% del temps destinat	Hores totals
Grau II		15.488
Assistència a la vida diària	28%	4.346
Ajuda domèstica	28%	4.267
Acompanyaments	44%	6.875
Grau III		46.784
Assistència a la vida diària	56%	26.296
Ajuda domèstica	14%	6.453
Acompanyaments	30%	14.035

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Avaluació de l'impacte social del Servei d'Assistent Personal de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

¹⁴ El valor del *financial proxy* és una mitjana de diferents quotes a clubs o centres.

¹⁵ Un 64% de les 31 persones usuàries ha manifestat en les enquestes de satisfacció realitzades durant el període que el Servei augmenta la seva capacitat de decisió, per tant aquest impacte es dona en 20 persones usuàries.

Club	Quota anual
Club Natació Barcelona	1.022,64 €
Club Barceloneta	399,48 €
Gimnàs DIR	540,00 €
Piscina municipal	233,88 €
	549,00 €

¹⁶ El cost d'un professional per a la realització i acompanyament en el Pla de Vida resulta de la tarifa d'una sessió individual amb un psicòleg de 48,20 € (fixada pel Col·legi de Psicòlegs), assumint que es realitzen dues sessions mensuals durant els 13 mesos del període d'estudi, per tant, amb un cost total anual de 1.253,32 €.

¹⁷ Considerant una despesa d'una targeta mensual, durant els 13 mesos del període d'estudi. L'import d'una targeta rosa (utilitzada per les persones amb una discapacitat) és de 3,65 €.

¹⁸ Un 79% de les 31 persones usuàries ha manifestat en les enquestes de satisfacció realitzades durant el període que el Servei millora les seves relacions familiars, per tant aquest impacte es dona en 24 famílies.

¹⁹ L'enquesta de l'INE *Encuesta de Presupuestos Familiares. Base 2006* dona informació de la despesa anual per persona en activitat d'oci, que se situa en 1.872,07 €. Considerant una dimensió mitjana de les llars a Catalunya de 2,6 persones per llar (<http://www.idescat.cat/territ/BasicTerr?TC=5&V0=3&V1=3&V3=3304&V4=2621&ALLINFO=TRUE&PARENT=1&CTX=B>) i el període d'estudi de 13 mesos, el cost de realitzar una activitat d'oci en família del període és de 5.273,00 €.

²⁰ Un 57% de les 31 persones usuàries ha manifestat en les enquestes de satisfacció realitzades durant el període que el Servei millora les seves relacions socials, per tant, aquest impacte es dona en 18 persones usuàries.

²¹ Valor obtingut a partir del cost d'una entrada de 9 €, assumint una entrada a la setmana durant els 13 mesos del període d'estudi.

²² Una persona usuària de la Fundació ECOM treballa, de forma remunerada, amb un salari mensual brut de 1.000 €/mes (informació proveïda per la Fundació ECOM).

²³ Valor que resulta del nombre d'hores voluntàries de l'OVI (vegeu la nota 2) i de la Fundació ECOM (vegeu la nota 7).

²⁴ Cost mitjà d'un curs de gestió i desenvolupament de persones (<http://www.uoc.edu/portal/ca/business-school/formacio-pimes/oferta-formativa/gestio-persones/gestio-desenvolupament/index.html>).

²⁵ Nombre total d'hores del Servei durant el període d'estudi.

²⁶ Valors obtinguts a partir de la situació convivencial de les persones usuàries (si viuen soles o amb algun/a familiar) en funció del grau:

Distribució del nombre d'hores per situació convivencial en funció del grau de dependència		
Situació convivencial	Persones usuàries	Hores
Entorn familiar	18	29.186
Grau II	6	8.370
Grau III	12	20.817
Independents	13	33.086
Grau II	6	7.119
Grau III	7	25.968
Total	31	62.273

²⁷ El salari mitjà/hora a Catalunya s'ha calculat a partir d'un salari anual mitjà brut de 25.965 €, obtingut a partir del salari anual mitjà brut a Catalunya l'any 2010 de 24.449 € (última dada publicada per l'Idescat, <http://www.idescat.cat/economia/inec?tc=3&id=5811>) i actualitzat per un 6,20% d'IPC el 2010-2012). El nombre d'hores laborables anuals a Catalunya és de 1.776 hores, per tant, el salari mitjà/hora a Catalunya és de 14,62 €.

²⁸ Valors obtinguts a partir de l'assumpció que les persones usuàries del Servei d'Assistent Personal fan ús de la prestació econòmica de la persona cuidadora, el recurs residencial i l'assistent personal privat. La classificació de les persones usuàries en aquests tres recursos/prestacions/serveis ha estat realitzada internament per l'IMD, i és la que es recull a la taula «Distribució de les persones usuàries en altres recursos/prestacions/serveis socials, per grau de dependència».

²⁹ El càlcul de l'estalvi en el consum d'altres dispositius / prestacions / serveis socials que suposa el Servei d'Assistent Personal es basa en l'assumpció que la persona usuària que fa ús de l'assistent personal optaria per la prestació econòmica de la persona cuidadora o un recurs residencial (vegeu la nota 29). El cost d'aquests dispositius/prestacions/serveis és el que es recull a la taula «Estalvi de l'administració en l'ús d'altres dispositius / prestacions / serveis socials».

El cost d'una plaça del recurs residencial ha estat calculat internament per l'IMD.

Distribució de les persones usuàries en altres recursos/prestacions/serveis socials, per grau de dependència

Recurs	Persones usuàries	
	Grau II	Grau III
Prestació econòmica al cuidador	6	9
Recurs residencial	6	9
Assistent personal privat	1	-
Total	12	19

Estalvi de l'Administració en l'ús d'altres dispositius / prestacions / serveis socials

Recurs	Cost	
	Grau II	Grau III
Prestació econòmica a la persona cuidadora		
Import mensual de la prestació	319,08 €	468,84 €
Import de la prestació durant el període	4.147,98 €	6.094,86 €
Recurs residencial		
Cost / plaça mensual	1.968,55 €	2.338,66 €
Cost / plaça durant el període	25.591,09 €	30.402,59 €

³⁰ El càlcul de l'estalvi en el consum de serveis sanitaris que suposa l'ús del Servei d'Assistent Personal es basa en l'assumpció que la persona usuària del Servei redueix un 20% les consultes al Centre d'Atenció Primària i les visites a les urgències hospitalàries. A la taula següent es presenten els valors utilitzats per a fer els càlculs d'estalvi.

	Cost unitari	Freqüentació pacients (de 16-64 anys) durant el període (13 mesos)	Cost unitari (durant el període, 13 mesos)	Estalvi unitari durant el període (hipòtesi reducció del 20%)
Cost consulta mèdica Atenció Primària	14,78 €	5,08	75,07 €	15,01 €
Urgències hospitalàries sense ingrés	80,00 €	0,53	42,05 €	8,41 €

44

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Avaluació de l'impacte social del Servei d'Assistent Personal de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

³¹ Sumatori de la multiplicació del salari brut de cada treballador pel percentatge de cotització de l'empresa / dels treballadors a la Seguretat Social durant el període d'estudi.

EGES	Percentatges de cotització	
	Empreses	Treballadors
Contingències comuns	23,60%	4,70%
Atur	Indefinits	5,50%
	Temporal TC	6,70%
	Temporal TP	7,70%
	Mitjana	6,63%
FOGASA	0,25%	-
Formació professional	0,60%	0,10%
Accidents de treball (entre 1% i 7,5%)	2,50%	-
Total	33,58%	6,38%

³² Multiplicació del cost salarial total per la retenció d'IRPF aplicada per cada empresa:

	Cost salarial total	Retenció total de l'IRPF
OVI	210.700,60 €	5.495,88 €
Fundació ECOM	254.423,53 €	8.865,05 €
Fundació Pere Mitjans	23.603,05 €	615,66 €

³³ Valor obtingut a partir de la quantia mitjana anual bruta reconeguda a persones beneficiàries de prestacions d'atur de 28,40 € (www.empleo.gob.es/estadisticas/bel/PRD/index.htm), assumint el dret a la prestació durant un any.

BCN

**Avaluació de l'impacte social
del Servei d'Assistent Personal
de l'Institut Municipal de Persones
amb Discapacitat**